

EDUSKUNNAN
HALLINTOVALIOKUNTA

Helsingissä

13 päivänä helmikuuta 1995

Lausunto n:o 14

Lakivaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 25 päivänä maaliskuuta 1994 hallituksen esityksen n:o 23 ulosottoviranomaisia ja ulosottoasioiden muutoshakua koskevan lainsäädännön uudistamisesta lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että hallintovaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa lakivaliokunnalle.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina ylijohtaja Pekka Kilpi, poliisijohtaja Seppo Nevala, hallitusneuvos Sakari Vanhala ja neuvotteleva virkamies Martti Jarkko sisäasiainministeriöstä, osastopäällikkö Tuomo Rapola, lainsäädäntöneuvos Matti Rintala ja vanhempi hallitussihteeri Christer Lundström oikeusministeriöstä, apulaisoikeuskansleri Jukka Pasanen, maaherra Olavi Martikainen Kuopion lääninhallituksesta, ylijohtaja Hannu Tulkki Väestörekisterikeskuksesta, kehittämispäällikkö Antti Iso-Koivisto Suomen Kuntaliitosta, puheenjohtaja Mikko Paatero Poliisitarkastajat ry:stä, puheenjohtaja Antero Tuomi, I varapuheenjohtaja Tapani Tiilikainen ja nimismies Matti Vuorinen Suomen Nimismiesyhdistyksestä, poliisimestari Heikki Haapakoski Poliisijärjestöjen Liitosta, puheenjohtaja Jorma Kalske Suomen Kaupunginviskaalien yhdistyksestä, puheenjohtaja Pekka Louekoski Suomen Kaupunginvoutien yhdistyksestä, puheenjohtaja Roy Veistämö Suomen Henkikirjoittajayhdistyksestä, puheenjohtaja Mauno Laaninen Suomen ulosottoapulaisten Yhdistyksestä, sihteeri Heikki Pesonen Avustavat ulosottomiehet ry:stä ja varapuheenjohtaja Terttu Etolen Oikeushallinnon henkilökunta OHK ry:stä.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi ulosottoimen hallinto- ja lainkäyttöorganisaatio. Ensin mainitulta osin ehdotukset perustuvat valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annettuun lakiin. Ehdotukset liittyvät ulosotto-lainsäädännön kokonaisuudistukseen, joka on

tarkoitus toteuttaa vaiheittain laajahkoin osittaisuudistuksin.

Uudet ulosoton hallinto-organisaatiota koskevat säännökset eli säännökset ulosottoviranomaisista ja ulosottotoimen hallinnosta sijoitetaisiin ulosottolakiin, jolloin vastaavat säännökset ulosottotoimesta annetusta laista kumottaisiin. Ulosottomiehenä toimisi kihlakunnanvouti. Paikallinen ulosottotoimi järjestettäisiin kihlakunnittain, ja oikeusministeriö voisi lääninhallituksen esityksestä määrätä tehtävien hoitamisesta toisen kihlakunnan alueella ja yhteistoiminnasta ulosotossa. Ulosottomiestä koskevat esteellisyysäännökset ehdotetaan tarkistettaviksi. Avustava ulosottomies suorittaisi ulosottomiehen määräämät täytäntöönpanotehtävät ulosottomiehen valvonnassa. Ulosottotoimen keskusviranomaisena olisi oikeusministeriö, jonka hallinnonalaan ulosottoviranomaiset ja ulosottotoimen hallinto kuuluvat. Paikallisena ulosottoviranomaisena olisi kihlakunnanvouti. Lääninhallitukselle kuuluisivat ainoastaan sille asetuksessa erikseen säädetyt hallintotehtävät.

Ulosottotoimen lainkäyttöorganisaatio ehdotetaan uudistettavaksi siten, että muutosta ulosottoasioissa haettaisiin ulosotonhaltijan sijasta käräjäoikeudelta. Ulosottovalitusten käsittely keskitettäisiin 19 käräjäoikeuteen. Muutoshakemusta käsiteltäisiin käräjäoikeudessa yhden tuomarin kokoonpanossa. Käräjäoikeuden päätöksiin haettaisiin normaaliin tapaan muutosta hovioikeudelta ja sen päätöksiin korkeimmalta oikeudelta. Maksuton oikeudenkäynti olisi mahdollinen ulosottovalitusasiassa.

Ulosottomiehen itseoikaisumahdollisuutta ehdotetaan laajennettavaksi. Ulosottomenettelyyn liittyvien takaisinsaanti- ja vahvistuskanteiden sekä sivullisen nostamien ulosoton torjuntakanteiden yhtenäiseksi sääntelyksi ehdotetaan ulosottolakiin otettavaksi säännöksiä käräjäoikeudessa riita-asiana ajettavasta kanteesta (*täytäntöönpanoriita*). Lakiehdotuksessa on myös täydennetyt säännökset täytäntöönpanon keskeyttämisestä.

Lisäksi ehdotetaan hallinto- ja lainkäyttöorganisaation uudistamisen johdosta tarpeelliseksi käyviä muutoksia säännöksiin, jotka koskevat tehtävien ja toimivallan jakoa ulosottomiehien ja avustavan ulosottomiehen välillä, sekä eräisiin menettelyä ulosottoasioissa koskeviin säännöksiin. Osamaksukaupasta annettuun lakiin ehdotetaan tehtäväksi ulosottolain muutoksenhakujärjestelmän uudistamisen vaatimat muutokset sekä otettavaksi säännös tilityssaataavan korosta. Kielilakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että kaikkien ulosottomiesten kaksikielisellä alueella antamat kuulutukset voidaan kirjoittaa ainoastaan väestön enemmistön kielellä, jollei hakija toisin vaadi.

Esityksen voimaantulo hallinto-organisaation uudistamisen osalta on riippuvainen paikallishallinto-uudistuksen toteutumisesta, minkä on arvioitu tapahtuvan vuoden 1996 alusta. Tämän vuoksi ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan asetuksella säädettyinä ajankohtana. Kielilain muutos on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Valiokunnan kannanotot

1. Yleiset kannanotot

Eduskunta on vuoden 1991 valtiopäivillä hyväksynyt lakiehdotuksen valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista (HE 154/1991 vp) hallintovaliokunnan mietinnön n:o 13/1991 vp mukaisesti. Laki valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista (126/92) on tullut voimaan vuoden 1992 maaliskuun alusta. Lakia sovelletaan poliisitoimen, syyttäjän toimien, ulosottotoimen ja yleishallintotehtävien sekä sen mukaan kuin erikseen säädetään, muiden valtion paikallishallintotehtävien järjestämiseen.

Valtion paikallishallintoa koskevan puitelain tarkoituksena on parantaa valtion paikallishallinnon toimintaedellytyksiä luomalla perusteet sen nykyistä yhtenäisemmälle ja palvelukykyä parantavalle järjestämiselle. Lainsäädännöllä määritellään myös yhteenkootun organisaation perusosat. Uudistuksen toteuttamisessa on keskeistä turvata kansalaisten palvelujen riittävä ja tasapuolinen saatavuus maan eri osissa.

Valtion paikallishallinto on tarkoitus järjestää kihlakunnittain, joihin perustetaan joko yhtenäisjärjestelmän mukaiset kihlakunnanvirastot tai erilliset virastot. Valtioneuvoston tekemän

kihlakuntajakopäätöksen (1464/92) mukaan maa jaetaan 95 kihlakuntaan, jotka korvaavat nykyiset nimismiespiirit, kaupunkien erillisorganisaatiopiirit sekä nykyiset kihlakunnat.

Valtioneuvoston tekemän kihlakuntien virastotyyppipäätöksen (281/94) mukaan yhtenäisjärjestelmän mukainen kihlakunnanvirasto perustetaan 90 kihlakuntaan ja erilliset virastot Helsingin, Turun, Tampereen, Oulun ja sen naapurikuntien sekä Lahden ja sen naapurikuntien muodostamiin kihlakuntiin. Kihlakunnanvirastoa koskeva asetus, joka sisältää säännöksiä lähinnä kihlakunnanviraston tehtävistä ja asemasta, viraston ohjauksesta, organisaatiosta ja viraston yhteisestä henkilöstöstä annettiin 30.9.1994 (859/94). Asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Kihlakunnanvirastojen on määrä aloittaa toimintansa vuoden 1996 alussa. Virasto jakaantuu poliisitoiminta, syyttäjän toiminta, ulosottotoiminta ja rekisteritoiminta hoitaviin yksiköihin. Kihlakunnanvirasto toimii myös paikallisena yleishallintoviranomaisena. Vaikka kihlakunnanviraston yksiköt tulevat toimimaan varsin itsenäisesti, on perusteltua hoitaa eräitä tehtäviä kuitenkin keskitetysti. Näitä ovat ainakin yleishallinto-, virasto- ja asiakaspalvelutehtävät sekä muut yhteistä hallintoa koskevat ja viraston kehittämiseen liittyvät tehtävät. Näitä tehtäviä varten osoitetaan kihlakunnanvirastolle niin sanottu kihlakunnan yhteinen määräraha.

Valiokunta on valtion paikallishallintolain säätämisen jälkeen useassa yhteydessä yksimielisesti vaatinut uudistuksen toteuttamista puitelain ja sen perustelujen mukaisesti. Käsiteltävänä olevat erillislaivit eivät täytä sanottua vaatimusta, joka perustuu kansalaisten ja järkevän hallinnon tarpeisiin. Hallituksen esityksen mukaiset erillislaivit saattavat mahdollistaa uudistuksen toteuttamisen suhteellisen pitkälle puitelainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. Tällöinkin avustavan henkilöstön kannalta toimeenpano järkevällä tavalla on laajalti lähes mahdotonta saattaen johtaa huomattavassa määrin vakinaisten tehtävien sijasta osa-aikaisiin palvelussuhteisiin. Uudistus voidaan kuitenkin toteuttaa hallituksen esitysten mukaisten erityislakien pohjalta myös lähes täysin kihlakuntauudistuksen alkuperäisestä toteuttamistavasta poiketen.

Uudistuksen toimeenpanosta ja jatkovalmistelusta saatujen kokemusten perusteella toimeenpanevan hallinnon liikkuma-ala ei saa jäädä liian suureksi. Uudistuksen sisältö onkin ratkaistava eduskunnan toimesta. Hallinnon uudis-

tamisen tulee perustua keskeisesti virkakoneiston omien etunäkökohtien sijasta kansalaisten ja yhteiskunnan tarpeisiin. Tältä perustalta on luotava nykyaikainen, hyvin toimiva, tehokas, palvelukykyinen, kansanläheinen ja myös mahdollisimman taloudellinen valtion paikallishallinto, joka soveltuu maamme oloihin sen eri osien olosuhteet parhaalla mahdollisella tavalla huomioon ottaen.

Uudistuksen selkeänä lähtökohtana on pidettävä sitä, että kaikki tehtävät hoidetaan itsenäisesti ja omilla voimavaroilla kihlakunnittain. Yhteistoiminta voi tulla kysymykseen vain poikkeuksellisesti erityisestä syystä. Sellaista hallinnollista mallia, jonka mukaan tehtäviä voitaisiin hoitaa laajalti kihlakuntien välisellä yhteistyöllä, ei voida pitää uudistuksen tarkoituksena eikä siten hyväksyttävänä. Hallintomalli, jossa kihlakuntajaolla ei olisi tosiasiallista merkitystä hallinnollisena jaotuksena, vaan tosiasiallinen hallinnollinen jaotus perustuisi yhteistoimintaan sektoreittain, ei ole uudistuksen periaatteiden mukainen.

Kihlakuntauudistuksen keskeinen kysymys on, miten tehtävien hoitaminen järjestetään yhteinäisjärjestelmän mukaisissa kihlakunnanvirastoissa. Ellei tätä peruskysymystä voida ratkaista ottamalla asianmukaisesti huomioon puitelain keskeiset periaatteet, uudistusta ei voida toteuttaa. Valiokunta ehdottaa lakiehdotuksiin tarpeellisia muutoksia pitäen kuitenkin ehdottomana lähtökohtana sitä, että kihlakunnanvirastojen eri yksiköt ovat toiminnallisesti lakiehdotusten tarkoittamalla tavalla itsenäisiä. Tässä lausunnossa ehdotettava hallintomalli sisältää järkevän kompromissin, joka mahdollistaa tärkeän uudistuksen toimeenpanon hyväksyttävällä ja käytännössä myös toimivalla tavalla ottaen samalla huomioon koko uudistuksen keskeiset puitelainsäädäntöön ja sen perusteluihin liittyvät periaatteet. Uudistuksen toteuttaminen nyt ehdotetavassa muodossa on ratkaisevasti parempi vaihtoehto kuin lakiehdotusten hylkääminen. Saadun selvityksen perusteella asianmukaisesti toteutettu yhtenäisjärjestelmä on muiden etujen lisäksi yhteiskunnalle taloudellisesti edullisin.

Valiokunnan käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen ehdotettavat muutokset on otettava vastaavasti soveltuvin osin poliisi- ja syyttäjätoiminta koskeviin lakiehdotuksiin ja niiden perusteluihin. Jäljempänä esitetty perustuu keskeisesti poliisitoimen, ulosottotoimen ja syyttäjän toimien tarkasteluun, näkökulman käsitteessä kunkin sektorin arvioinnin muun ohella uudistuksen

kokonaisuuden osana. Rekisterihallinnon soveltaminen kokonaisuuteen ei vaikuta erityisen ongelmalliselta.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan uudesta kihlakuntajaosta on, niin kuin on ollut tarkoituskin, jo nyt tullut valtion paikallishallinnon perusaluejako, johon muut aluejaot tukeutuvat. Näin on tapahtunut muun muassa veropiirien yhdistämisissä. Valtioneuvoston ohjesääntöä on myös muutettu siten, että valtioneuvoston yleisistunnossa ratkaistaan kihlakuntien alueet sekä veropiirit, työvoimatoimistojen toimialueet ja käräjäoikeuksien tuomiopiirit, jollei jaotus noudata kihlakuntajakoa siten, että ne muodostuvat yhdestä tai useammasta kihlakunnasta.

Käsiteltävänä oleva esitys, johon hallintovaliokunta on puuttunut ulosottotoimen hallintoorganisaation osalta, liittyy hallituksen esitykseen n:o 310/1993 vp rekisterihallintolaiksi, hallituksen esitykseen n:o 315/1993 vp laiksi poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta ja hallituksen esitykseen n:o 24 laiksi kihlakunnansyyttäjästä sekä laiksi rangaistusmääräysmenettelystä annetun lain 9 §:n 2 ja 3 momentin kumoamisesta. Esitykset muodostavat kihlakuntauudistuksen kokonaisuuden yhdessä puitelain ja sen nojalla annetun asetuksen kanssa.

2. Pykäläkohtaiset kannanotot

2.1. Laki ulosottolain muuttamisesta

1 luku. Yleiset säännökset

3 §. *Ulosottomiehen toimialue ja yhteistoiminta.* Edellä yleisperusteluissa esitettyihin näkökohtiin viitaten valiokunta ehdottaa 3 §:n 1 momentin muuttamista siten, että paikallinen ulosottotoimi järjestetään ja hoidetaan kihlakunnittain. Hallituksen esityksen sanamuotoa voitaisiin ehkä tulkita siten, että ulosottotoimi olisi mahdollista järjestää vain muodollisesti kihlakunnittain ja että tehtäviä voitaisiin tosiasiallisesti hyvinkin laajalti hoitaa kihlakuntien välisellä yhteistoiminnalla, jolloin saattaisi ainakin teoriassa syntyä kihlakuntia, joissa ei varsinaisesti hoidettaisi mitään uudistuksen tehtäväryhmiä. Tarkoitus on nimenomaan, että tehtävät hoidetaan kihlakunnittain ja siten ulosottotehtävät kihlakunnanviraston ulosotto-osastossa.

Valiokunta ehdottaa 3 §:n 2 momentin kirjoittamista siten, että oikeusministeriö voi lääninhallituksen esityksestä erityisestä syystä määrätä

kihlakunnanviraston ulosotto-osaston hoitamaan ulosottotehtäviä myös toisen kihlakunnan alueella taikka määrätä eri kihlakuntien ulosotto-osastot hoitamaan tehtäviä yhteistoiminnassa. Ennen esityksen tekemistä lääninhallituksen on kuultava kuntia ja kihlakunnanvirastoja.

Aiemmin lausutusta on ilmennyt, että ulosottotehtävät hoidetaan kihlakunnittain silloinkin, kun tehtäviä riittää vain yhdelle ulosottomiehelle, vaikkapa osa-aikaisestikin. Sanottu johtuu siitä, että tällä tavalla tehtävät voidaan hoitaa järkevästi 95 kihlakunnassa. Muutoinkin poliisi- ja ulosottotehtävissä läheinen yhteistyö on tarpeen samoin kuin poliisi- ja syyttäjätehtävissä. Mikäli sallittaisiin laajahkosti tehtävien hoitaminen kihlakuntien kesken yhteistoiminnassa jollakin sektorilla, vähenisivät edellytykset hoitaa tehtäviä kihlakuntajoon pohjalta myös muilla tehtäväalueilla, jolloin uudistuksen lähtökohdat murenisivat. Toimialat tukevat tässä suhteessa toisiaan ja mahdollistavat hyvän ja mielekkään hallinnon järjestämisen.

Ei ole kuitenkaan syytä estää järkevää ja tarpeellista yhteistoimintaa. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että laissa sallittaisiin yhteistoiminta erityisestä syystä. Perusteluissa todettaisiin, milloin kysymys on erityisestä syystä. Tällä ratkaisulla varmistetaan uudistuksen toimeenpano lainsääntäjän tahdon mukaisesti. Ulosottotehtävien hoitamisessa erityisenä syynä tulevat kysymykseen sijaisuuksien hoitaminen ja vuosilomien järjestäminen sekä mahdolliset este- ja esteellisyysilanteet, ellei kihlakunnanviraston sisällä ole mahdollista tarkoituksenmukaisesti järjestää tehtävien hoitamista.

Ennen kihlakuntajakoa koskevaa valtioneuvoston päätöstä on asiassa kuultu kuntia. Valiokunnan käsityksen mukaan kunnat ovat tuolloin pitäneet lähtökohtana, että tehtävät myös hoidetaan kihlakunnittain. Tämän vuoksi on perusteltua lääninhallituksen kuulla kuntia, ennen kuin se tekee esityksen tehtävien hoitamisesta yhteistoiminnassa ulosotto-osastojen kesken. Perusteltua on myös kuulla kihlakunnanvirastoja asiassa.

Valiokunta toteaa, että lakiehdotuksessa yhteistoiminnasta päättäminen on sidottu siihen, että lääninhallitus tekee asiassa esityksen oikeusministeriölle.

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta ei pidä tarpeellisena, että kihlakunnanviraston ulosottotoimi voitaisiin liittää erillisen ulosottoviraston yhteyteen. Erillisvirastot ovat kooltaan sellaisia, että niiden toiminta voidaan tarkoituksenmukaisesti järjestää tällaisena yksikkönä.

4 §. *Avustava ulosottomies.* Valiokunta ehdottaa hallituksen esityksen mukaisen 6 §:n ottamista 4 §:n uudeksi 2 momentiksi. Samalla valiokunta ehdottaa pykälän otsikon muuttamista.

6 §. *Muu virkamies.* Kihlakunnanvirastosta annetun asetuksen 8 §:ssä säädetään kihlakunnanviraston yhteisestä henkilöstöstä. Valiokunta pitää välttämättömänä, että myös muulle henkilöstölle kuin varsinaisille ulosottomiehille ja avustaville ulosottomiehille voidaan järjestää mahdollisimman laajalti päätoimiset ja mielekkäät työtehtävät kihlakunnanvirastoissa. Sanottu ei ole mahdollista, ellei muu henkilöstö voi hoitaa myös eri toimialojen tehtäviä. Muulle henkilöstölle on tämän vuoksi työjärjestyksessä voitava antaa tehtäviä tarvittaessa eri toimialoilta. Osassa kihlakuntia tehtävät voidaan järjestää yleensä yksiköittäin. Tällöinkin on kyettävä huolehtimaan muun muassa sijaisuuksista. Uudistuksessa on aivan liian vähän kiinnitetty huomiota kansliahenkilökunnan asemaan. Hallituksen esityksen mukaisessa muodossa kansliahenkilökunnalle olisi nykyistä olennaisesti vähemmän mahdollisuuksia muodostaa päätoimisia tehtäviä. Laajamittainen osa-aikaisten tehtävien hoitaminen ei ole henkilökunnankaan kannalta tarkoituksenmukaista.

Edellä olevan perusteella valiokunta ehdottaa 6 §:n kirjoittamista kokonaan uudelleen siten, että varsinaisten kihlakunnanvoudin ja avustavan ulosottomiehen tehtävien hoitamisessa avustava henkilöstö, lähinnä kansliahenkilöstö, on kihlakunnanviraston yhteistä henkilöstöä, josta säädetään tarvittaessa tarkemmin asetuksella kihlakunnanvirastosta. Yhteisen henkilöstön ottaisi kihlakunnanviraston päällikkö, ellei kihlakunnanviraston työjärjestyksessä toisin määrätä. Ehdotetulla ratkaisulla voidaan turvata voimavarojen tehokas, taloudellinen ja tarkoituksenmukainen käyttäminen. Ehdotus ei ole ristiriidassa myöskään tulohajauksen periaatteiden kanssa. Ehdotettu uudelleen muotoiltu 6 § ei luonnollisesti koskisi varsinaisia ulosottomiehiä eikä ulosottoapulaisia.

Kihlakunnanviraston päällikön on huolehdittava siitä, että kullakin yksiköllä on käytettävissään asiantuntevaa yhteistä henkilöstöä riittävästi, jotta tehtävät voidaan hoitaa asianmukaisella tavalla. Hallintovaliokunta katsoo, että nyt erillisvirastoissa toimiva henkilöstö saa jatkaa nykyisiä vastaavissa tehtävissä, ellei erityisistä syistä muuta johdu, ja että henkilöstöjärjestelyissä kunnioitetaan mahdollisimman hyvin myös henkilöstön omaa näkemystä tehtävistään.

Ehdotettujen muutosten johdosta pykälän ot-sikko on tarpeen muuttaa muotoon "Muu hen-kilöstö".

11 §. Paikallinen ulosottoviranomainen. Syyt-täjätointa koskevaan hallituksen esitykseen n:o 24 ja poliisitointa koskevan hallituksen esityk-seen n:o 315/1993 vp viitaten valiokunta ehdot-taa yhdenmukaisuuden vuoksi, että paikallisena ulosottoviranomaisena on kihlakunnan ulosot-tovirasto tai kihlakunnanviraston ulosotto-osas-to.

Valiokunta ehdottaa 11 §:n 2 momentin muut-tamista siten, että ulosottovirastoon tai ulosotto-osastoon voidaan paikallisen ulosottotoimen tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi perustaa osa-aikainen kihlakunnanvoudin virka tai kihla-kunnanvouti voi ottaa hoitaakseen kihlakun-nanviraston toisen osa-aikaisen viran. Sanottu muutos liittyy 3 §:ään ehdotettuihin muutoksiin. Tarkoitus on mahdollisimman laajalti, uudistuk-sen tarkoituksiperät huomioon ottaen, luoda edel-lytykset päätoimisten ulosottomiesten käyttämi-selle. Kihlakunnat ovat kuitenkin kooltaan ja väestömääriltään varsin erilaisia. Osassa kihla-kuntia tehtävät eivät työllistä täysimääräisesti edes yhtä ulosottomiestä. Tällöin kihlakunnan-vouti tulisi olemaan osa-aikainen ja hoitaisi sa-malla kihlakunnanvirastossa muitakin tehtäviä, esimerkiksi poliisi- tai syyttäjä- ja yleishallinto-tehtäviä.

Poikkeuksellisesti voitaisiin Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asutuissa, mutta pinta-alaltaan laajoissa kihlakunnissa sallia myös syyttäjä- ja poliisitehtävien hoitaminen saman henkilön toi-mesta, kuten nykyisinkin tapahtuu. Sama pääl-likkö voisi siten joissakin tapauksissa johtaa pai-

kallista poliisi-, ulosotto- ja syyttäjätointa. Tämä voisi tulla kysymykseen muutamassa yksittäises-sä kihlakunnassa.

Voimaantulosäännös. Valiokunta ehdottaa, että laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996. Lain voimaantuloaikaa ei voida jättää hal-lituksen esityksessä ehdotetulla tavalla avoimek-si, vaan kihlakuntauudistuksen toimeenpanon ajankohdasta on päätettävä lain säätämisen yh-teydessä. Tältä osin viitataan edellä yleisperuste-luissa esitettyihin näkökohtiin. Toimeenpanevan hallinnon on ryhdyttävä työskentelemään riittä-vän tehokkaasti, jotta uudistus voidaan vihdoin saada toteutetuksi vuoden 1996 alussa.

3. Muut kannanotot

Valiokunta on ottanut kantaa ainoastaan hal-lituksen esitykseen sisältyvään ensimmäiseen la-kiehdotukseen edellä yleisperusteluissa todetuin rajoituksin.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pi-tää ensimmäistä lakiehdotusta tarpeellisenä ja käsityksenään katsoo, että se voidaan hyväksyä, mikäli se tapahtuu valiokunnan ehdottamin muutoksin ja kannanotoin.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta esittää kunnioittavasti,

että hallituksen esitykseen sisältyvä en-simmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

ulosottolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 3 päivänä joulukuuta 1895 annetun ulosottolain 3 luvun 12 §:n 3 momentti, 4 luvun 9 c §, 5 luvun 45 §:n 4 momentti ja 6 luvun 14 §,

sellaisina kuin ne ovat, 3 luvun 12 §:n 3 momentti, 5 luvun 45 §:n 4 momentti ja 6 luvun 14 § 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73) ja 4 luvun 9 c § samana päivänä annetussa laissa (394/73),

muutetaan 1 luku, 3 luvun 12 §:n 2 momentti, 13 §:n 1 momentti, 20 a §:n 2 ja 4 momentti ja 32 §, 4 luvun 9 b ja 10 §, 5 luvun 9 §:n 3 momentti, 11 §:n 4 momentti ja 45 §:n 3 momentti sekä 6 luvun 12, 17 ja 18 § sekä 9 ja 10 luku,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 3 luvun 12 §:n 2 momentti, 13 §:n 1 momentti, 20 a §:n 2 ja 4 momentti ja 32 § sekä 5 luvun 45 §:n 3 momentti mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73), 4 luvun 9 b § samana päivänä annetussa laissa (394/73) ja 10 § muutettuna 13 päivänä kesäkuuta 1929 ja 18 päivänä lokakuuta 1929 annetuilla laeilla (239 ja 321/29) sekä mainitulla 18 päivänä toukokuuta 1973 annetulla lailla (389/73), 5 luvun 9 §:n 3 momentti 27 päivänä marraskuuta 1987 annetussa laissa (897/87) ja 11 §:n 4 momentti 15 päivänä kesäkuuta 1984 annetussa laissa (461/84) ja 6 luvun 18 § osittain muutettuna 14 päivänä joulukuuta 1984 annetulla lailla (867/84), sekä 9 ja 10 luku niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen, sekä

lisätään 3 luvun 21 §:ään siitä 20 päivänä joulukuuta 1985 annetulla lailla (1016/85) kumotun 4 momentin tilalle uusi 4 momentti, 27 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73), uusi 3 momentti ja 3 lukuun uusi 32 a §, 5 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 3 momentti ja 21 §:ään, sellaisena kuin se on 12 päivänä maaliskuuta 1909 annetussa laissa, uusi 3 momentti, 6 luvun 15 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73), uusi 3 ja 4 momentti sekä 8 lukuun uusi 9 § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

Ulosottoviranomaiset

1 ja 2 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

3 §

Ulosottomiehen toimialue ja yhteistoiminta

Paikallinen ulosottotoimi järjestetään ja *hoi-*
detaan kihlakunnittain.

Oikeusministeriö voi lääninhallituksen esityksestä *erityisestä* syystä (*poist.*) määrätä (*poist.*) kihlakunnanviraston ulosotto-osaston hoitamaan tehtäviä myös toisen kihlakunnan alueella taikka määrätä eri kihlakuntien ulosotto-osastot (*poist.*) hoitamaan tehtäviä yhteistoiminnassa. Ennen esityksen tekemistä lääninhallituksen on kuultava kuntia ja kihlakunnanvirastoja.

4 §

Avustava ulosottomies ja yksittäisen täytäntöönpanotehtävän suorittaminen

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Ulosottomies saa tarvittaessa määrätä yksittäisen täytäntöönpanotehtävän muun kihlakunnan ulosottovirastossa tai kihlakunnanviraston ulosotto-osastossa työskentelevän virkamiehen suoritettavaksi. Virkamiehestä on tällöin voimassa, mitä avustavasta ulosottomiehestä säädetään. (uusi 2 mom. kuten hallituksen esityksen 6 §)

5 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

6 §

Muu henkilöstö

Kihlakunnanviraston ulosotto-osaston muita kuin varsinaisia ulosottomiehen ja avustavan ulosottomiehen tehtäviä hoitaa kihlakunnanviraston

yhteinen henkilöstö, josta säädetään tarvittaessa asetuksella. Yhteisen henkilöstön ottaa kihlakunnanviraston päällikkö, jollei hänen vahvistamisaan kihlakunnanviraston työjärjestyksessä toisin määrätä.

7—9 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Ulosottotoimen hallinto

10 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

11 §

Paikallinen ulosottoviranomainen

Paikallinen viranomainen ulosottoasioissa ja muualla laissa ulosottomiehelle säädetyissä tehtävissä on (*poist.*) kihlakunnan ulosottovirasto tai kihlakunnanviraston ulosotto-osasto. Kihlakunnanvouti toimii kihlakunnan ulosottovirastossa tai kihlakunnanviraston ulosotto-osastossa.

(*Poist.*) Kihlakunnanvoudin virka voidaan perustaa paikallisen ulosotto-toimen tarkoituksen mukaiseksi järjestämiseksi osa-aikaisena tai kihlakunnanvouti voi ottaa hoitaakseen kihlakunnanviraston toisen osa-aikaisen viran.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

12—14 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Täydentävät säännökset

15—17 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

3 luku

Yleisiä säännöksiä tuomioiden ja päätösten täytäntöönpanosta

12, 13, 20 a, 21, 27, 32 ja 32 a §

(Kuten hallituksen esityksessä)

4 luku

Ulosmittauksesta

9 b ja 10 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

5 luku

Ulosmitatun omaisuuden rahaksi muuttamisesta

6, 9, 11, 21 ja 45 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

6 luku

Ulosmittauksesta kertyneitten varain tilityksestä ja jakamisesta

12, 15, 17 ja 18 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

8 luku

Ulosottoasiain kuluista

9 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

9 luku

Itseoikaisu, täytäntöönpanoriita ja täytäntöönpanon keskeyttäminen

Itseoikaisu

1—5 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Täytäntöönpanoriita

6—13 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Täytäntöönpanon keskeyttäminen

14—18 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

10 luku

Muutoksenhaku ulosottomiehen menettelyyn

Valitus

1—12 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Valituksen käsittely tuomioistuimessa

13—18 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

Tämä laki tulee voimaan *1 päivänä tammikuuta 1996*. Siirtymäsäännöksistä säädetään erikseen lailla.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Väistö, jäsenet R. Aho, Kautto, Liikkanen, Markkula, Pulliai-

nen, Renlund, Ukkola, Urpilainen, Vähänäkki ja Ääri sekä varajäsenet Ihamäki ja Mutttilainen.